

Mordercy w getcie

Kategorie: Zjawiska

W getcie łódzkim odnotowano siedem przypadków morderstw, w tym jedno, popełnione w maju 1941 r. o niejasnych okolicznościach, które nie zostało zapisane w dokumentacji policyjnej jako sprawa o zabójstwo.

Sprawcy wszystkich morderstw podlegali ściganiu na podstawie niemieckiego prawa, dochodzenie prowadziła niemiecka Policja Kryminalna (vide [Kripo](#)) we współpracy z działającym w getcie Urzędem Śledczym [Służba Porządkowa](#).

W sierpniu 1941 r. władze niemieckie rozważały oddanie spraw dotyczących morderstw pod kompetencje działającego w getcie Sądu (vide), jednak potencjalne ferowanie wyroków śmierci przez Sąd wywołało ostry protest grupy [sędziowie](#) i prawników i doprowadziło do ich konfliktu z [Przełożonym Starszeństwa Żydów](#).

Pierwszym morderstwem odnotowanym w [Kronice](#) była sprawa ujawniona 22 kwietnia 1941 r. W mieszkaniu przy ul. Limanowskiego 26 Służba Porządkowa odkryła niedoszłego samobójcę (vide [Samobójstwa](#)) Moszka Lajba Czosnka. Po przeszukaniu lokalu okazało się, że w piwnicy pod podłogą znajdowały się zwłoki jego żony Chai i syna Chaima Majera. Jak ustalono podczas dochodzenia, sprawca odgrażał się, że zamorduje rodzinę, z którą pozostawał w złych relacjach. Narzędziem zbrodni była odnaleziona na miejscu siekiera. Zbrodni dokonano kilka tygodni wcześniej, prawdopodobnie w lutym 1941 r. Karty żywnościowe (vide) ofiar zostały odsprzedane przez sprawcę innym osobom. Morderca został przekazany niemieckim władzom policyjnym, które doprowadziły do skazania go i stracenia w grudniu 1941 r. Kolejne przypadki odnotowano jeszcze w 1941 r. W maju przy ul. Franciszkańskiej, róg Zawiszy, zastrzelony został przez nieznanego sprawcę Tauchen Biegeleisen. Nie ma pewności, czy wypadek ten można uznać za morderstwo. Mogła to być także przypadkowa śmierć, gdyż w statystykach wypadek ten nie został ujęty jako morderstwo.

Udokumentowane morderstwa w łódzkim getcie w tabelce.

W październiku przy ul. Lotniczej 28 stracił życie Szmul Jankiel Litwak. Sprawcą zbrodni był jego szwagier Szlojme Bornsztajn, znany w bałuckim półświatku. Motywem zabójstwa okazało się przywłaszczenie pieniędzy. Sprawa Bornsztajna stanowiła pierwszą sprawę o zabójstwo, jaka trafiła na wokandę Sądu w getcie 24 grudnia 1941 r. Obszerna relacja z procesu znalazła się w Kronice.

Kolejne zabójstwo wydarzyło się 22 lipca 1942 r. – zamordowana wówczas została Chawa Rozenblit. Sprawcę ujęto dopiero po niemal miesiącu, okazała się nim wieloletnia sąsiadka, która dokonała napadu z głodu – rabując produkty żywnościowe i 50 mk. Działający w getcie Urząd Śledczy zlecił badania mikroskopowe, które potwierdziły, że narzędziem zbrodni była siekiera. Morderczyni po dokonaniu zbrodni zapadła na chorobę umysłową i trafiła do szpitala przy ul. Wesołej (vide). Jej dalszy los jest nieznany.

Kolejne morderstwo, dokonane 26 kwietnia 1943 r., również miało motyw rabunkowy – ofiarą padła wówczas 13-letnia Etlia Sznał. Z jej domu morderca zabrał żywność pochodzącą z czterech racji żywnościowych, którą następnie sprzedał w kilku sklepach. Po zatrzymaniu mordercę umieszczono w [Centralnym Więzieniu](#) i oddano do dyspozycji Kripo. W maju morderca został powieszony na dziedzińcu Centralnego Więzienia na specjalnie zamówionej w tym celu szubienicy (vide [Egzekucje](#)).

Kolejne odnotowane w dokumentach morderstwo na terenie getta popełniono 19 czerwca 1944 r., również na tle rabunkowym. Życia pozbawiona została wówczas znana w getcie handlarka żywnością Brana Cyrla Plewińska. Sprawcę ujęto i przekazano niemieckiej Policji Kryminalnej; dalsze losy sprawy są nieznane. W lipcu 1944 r. odnotowano kolejne zabójstwo, ostatnie z zapisanych w dokumentacji getta. Jego ofiarą padł policjant Szmul Lajb Frydman, który udał się nocą na swoją [dzia?ki](#), by sprawdzić, kto kradnie mu cenne plony. Podczas wizyty został uderzony w głowę żelazną sztangą i zabity na miejscu, a jego ciało sprawca ukrył w studni przy ul. Drukarskiej 33.

Dokładną statystykę morderstw przedstawia tabela.

Adam Sitarek

Źródła

APŁ, 221/61, k. 165; ibid., 221/63, k. 6; AZIH, 302/10, s. 11; Kronika, t. 1, s. 178-179, 22.04.1941; s. 201-202, 26.05.1941; s. 270, 4.08.1941; s. 304-305, 1-15.10.1941; s. 372, 11.12.1941; s. 386, 19.12.1941; s. 399-401, 24.12.1941; t. 2, s. 397, 22.07.1942; s. 404-405, 22.07.1942; s. 454, 19.07.1942; s. 469, 29.08.1942; t. 3, s. 181-182, 26.04.1943; s. 183, 27.04. 1943; s. 212, 10.05.1943; s. 236-237, 25.05.1943; t. 4, s. 373, 20.06.1944; t. 4, s. 403, 3.07.1944.

Tagi

głód system prawny w getcie życie codzienne

Data aktualizacji: 16-03-2026

Data dodania: 29-09-2025